

Projekt: Tvořivá škola, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.4.00/21.3505
Příjemce: Základní škola Ruda nad Moravou, okres Šumperk, Sportovní 300, 789 63 Ruda nad Moravou

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: ČJL, 9. ročník

Sada: 2

Číslo DUM: EU-OPVK-ICT-Č2ST-39

Název materiálu: Slova přejatá

Autor materiálu: Mgr. Marie Baslerová

Anotace: Prezentace týkající se skloňování obecných jmen.

Metodický popis:

- Slova přejatá: rod mužský neživotný zakončený na -us , rod mužs. živ. zakončený na -us
- Jména rodu středního
- Test na převádění podstatných jmen do náležitých tvarů , vyhodnocení testu

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 15. 11. 2012

Ověřující učitel: Mgr. M. Baslerová

Třída: 9. B

Materiál je určen k bezplatnému používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další používání podléhá autorskému zákonu.

Tento výukový materiál vznikl v rámci Operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Skloňování obecných jmen přejatých

Mnohá podstatná jména obecná cizího původu se skloňují podle svého rodu a zakončení jako slova domácí (barva, papír, škola, tabule..)

žokej – muž

sprej – stroj

fotbalista – předseda

demokracie – růže

Některá přejatá podstatná jména se neskloňují: šodó, filé, relé, angažmá, kupé, buly, froté

Slova přejatá: rod mužský neživotný zakončený na -us

- ❑ skloňují se podle vzoru **hrad**
 - ❑ jestliže mají více než 2 slabiky, zakončení **-US** se odsouvá, např. organismus (organismu), romantismus, mýtus, tyfus, cyklus,...
 - ❑ jestliže mají 2 slabiky, koncovky se připínají za celý výraz, např. cirkus (cirkusu), humus, turnus, patos, luxus, kaktus, ...
 - ❑ zakončení – US se odsouvá: *rytmus (rytmu)*, *kosmos (kosmu)*
 - ❑ zakončení – US se odsouvá nebo se může ponechat: vir/virus (viru/virusu), glóbus
-

Rod mužský živ. zakončený na -us

- ❑ skloňují se podle vzoru pán a zakončení **-US** se odsouvá, např. romantismus (romantismu)
 - ❑ u slova génius se zakončení **-US** také odsouvá, v jednotném čísle se skloňuje podle vzoru pán (géniové, 4. p. génie, 6. p. o géníích, 7. p. s génii)
 - ❑ v množném čísle má ale tvary podle vzoru muž
-

Jména rodu středního

- ❑ jména zakončená –**EUM**, –**IUM**, –**UUM**, –**IO**, –**YO**
zakončení –**UM**/–**IO**/–**YO** se odsouvá
 - ❑ v jednotném čísle a v 1. a 4. pádě množného čísla
mají tvary podle vzoru město, v ostatních pádech
množného čísla podle vzoru moře
např. akvárium (akvária), studium (studia), rádio
(rádia), embryo (embrya), linoleum (linolea)
 - ❑ ostatní jména zakončená –**UM**/–**ON**
zakončení –**UM**/–**ON** se odsouvá
-

Jména rodu stř. zakončená na –um

- ❑ skloňují se podle vzoru město (–**um** se odsouvá)
 - ❑ datum (data), centrum (centra), faktum (fakta)
 - ❑ s výjimkou 2. pádu jednotného čísla

 - ❑ Jména středního rodu zakončená na –**ma** kmen rozšiřují o –**at**– a skloňují se podle vzoru město kromě 2. p. č. j.
 - ❑ např. téma (tématu), drama (dramatu), schéma (schématu), dogma (dogmatu), panoráma (panoramatu)...
-

Skloňování – idea

Jednotné číslo

- 1. p. idea / idey
- 2. p. ideje / idey
- 3. p. ideji
- 4. p. ideu
- 6. p. o ideji
- 7. p. idejí / ideou

Množné číslo

- 1. p. ideje / idey
- 2. p. idejí
- 3. p. idejím / ideám
- 4. p. ideje / idey
- 6. p. idejích / ideách
- 7. p. idejemi / ideami

Jde o zvláštní skloňování

– zčásti podle vzoru žena, zčásti podle
vzoru růže

Skloňování – génius

Jednotné číslo

- 1. p. génius
- 2. p. génia
- 3. p. géniu, géniovi
- 4. p. génia
- 6. p. géniu, géniovi
- 7. p. géniem

Množné číslo

- 1. p. géniové
 - 2. p. géniů
 - 3. p. géniům
 - 4. p. génie
 - 6. p. géníích
 - 7. p. génii
-

Skloňování – drama

Jednotné číslo

- 1. p. drama
- 2. p. dramatu
- 3. p. dramatu
- 4. p. drama
- 6. p. dramatu
- 7. p. dramatem

Množné číslo

- 1. p. dramata
 - 2. p. dramat
 - 3. p. dramatům
 - 4. p. dramata
 - 6. p. dramatech
 - 7. p. dramaty
-

Skloňování – muzeum

Jednotné číslo

- 1. p. muzeum
- 2. p. muzea
- 3. p. muzeu
- 4. p. muzeum
- 6. p. muzeu
- 7. p. muzeem

Množné číslo

- 1. p. muzea
 - 2. p. muzeí
 - 3. p. muzeím
 - 4. p. muzea
 - 6. p. muzeích
 - 7. p. muzei
-

TEST

Podstatná jména převed'te do náležitých tvarů

1. Děti si prohlížely krokodýly v (terárium) a malé rybičky v (akvárium – mn. č.).
 2. Studenti se věnovali (studium) na vysoké škole.
 3. V (muzeum) se ztratily nejstarší exponáty.
 4. Uvedená (faktum) žáci vyhledali na internetu.
 5. Rodiče se setkali před budovou (gymnázium) se synem.
 6. Bez platného (vízum) nikoho neodbaví na letišti.
-

TEST – řešení

Podstatná jména převed'te do náležitých tvarů

1. Děti si prohlížely krokodýly v teráriu a malé rybičky v akváriích.
 2. Studenti se věnovali studiu na vysoké škole.
 3. V muzeu se ztratily nejstarší exponáty.
 4. Uvedená fakta žáci vyhledali na internetu.
 5. Rodiče se setkali před budovou gymnázia se synem.
 6. Bez platného víza nikoho neodbaví na letišti.
-

Seznam použité literatury a pramenů:

SOCHROVÁ, Marie. Český jazyk v kostce pro střední školy. Havlíčkův Brod: Fragment, 1999, ISBN 80-7200-041-1.

Objekty, použité k vytvoření sešitu, jsou součástí SW Activ Inspire,
nebo pocházejí z veřejných knihoven obrázků (public domain)
nebo jsou vlastní originální tvorbou autora.

Autor:

Mgr. Marie Baslerová
Základní škola Ruda nad Moravou, okres
Šumperk
zsroda@zsroda.cz
únor 2012